

тощо. Створення гумористичного ефекту досягається використанням метафор, гіпербол, порівнянь (алюзій) та ідіоматичних прислів'їв і приказок, що свідчить про широке вживання в англomовному політичному дискурсі лінгвальних засобів здебільшого лексичного, синтаксичного і стилістичного рівнів.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в з'ясуванні та аналізі лінгвальних засобів створення гумористичного ефекту в інших «серйозних» типах англomовного дискурсу.

Література:

1. Prime Minister Boris Johnson made a statement in the House of Commons on the situation in Ukraine: 22 February 2022. URL: <https://www.gov.uk/speeches/pm/22-february-2022> (дата звернення: 11.03.2022)

2. Prime Minister Boris Johnson made a statement to the House of Commons on COVID-19: 19 January 2022. URL: <https://www.gov.uk/speeches/pm/19-january-2022> (дата звернення: 10.03.2022)

3. Prime Minister Boris Johnson's speech at the Munich Security Conference: 19 February 2022. URL: <https://www.gov.uk/speeches/pm/19-february-2022> (дата звернення: 10.03.2022)

4. Демичева А. В. Сучасний політичний гумор як поліфункціональне явище. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія : Політичні науки. 2019. № 4. С. 96-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdonnupn_2019_4_17 (дата звернення: 09.03.2022)

5. Назаренко О. І., Нестеренко О. Є. Вербальні засоби та прийоми реалізації гумористичного та комічного ефектів у американському політичному дискурсі. Записки з романо-германської філології. 2020. Вип. 1(44). С. 203-211. URL: <http://rgnotes.onu.edu.ua/article/view/211013/212512> (дата звернення: 09.03.2022)

6. Старкіна А. А. Маніпулятивний ефект гумору в англomовних публічних виступах та лінгвокультурні особливості його відтворення українською мовою : дис. на здобуття ступеня магістра зі спец. 035 «Філологія». Київ, 2020. 150 с. URL: https://ktpnam.kpi.ua/sites/default/94_0.pdf (дата звернення: 10.03.2022)

КОМПОЗИТИ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Клімович М. В.

магістрантка групи мСОНМ 11

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

кафедра німецької філології та методики навчання німецької мови

Тернопіль, Україна

Нові слова та вирази позначають нові предмети та явища у різних сферах життя, передають нове бачення й розуміння того, що вже раніше існувало в суспільстві. Носії мови утворюють практично щоденно нові слова, за допомогою яких вони позначають та характеризують те, що виявилось для них новим, своєрідним та актуальним. «Інновації слугують не тільки для номінації нових предметів та явищ, вони показують в першу чергу процес сприйняття й осмислення всього того, що відбувається у суспільстві, що призводить до їх творення» [1, с. 13].

Складні слова виступають засобом формування нових понять і відіграють у системі політичної комунікації важливу текстоутворюючу та комунікативну роль. «Словоскладання є важливим засобом лінгвістичної економії, потім ці слова можуть, у свою чергу, використовуватися у будь-якій синтаксичній функції, в якій також можуть використовуватися прості слова тієї самої частини мови», – констатує Дуден [2, с. 329].

«У процесі словоскладання поєднуються дві одиниці з лексематичним значенням, утворюючи новий текст або лексичне слово. Елементи, що використовуються для цього, часто можуть бути використані як самостійні слова, за необхідності доповнені відповідними з'єднувальними засобами», – стверджує Людвіг М. Ейхінгер [3, с.115].

*Ameise*_{subst} + *n* + *Bau*_{subst}

*Erd(e)*_{subst} + *Zug*_{subst}

У композиті другим складником завжди є іменник, однак на першому складнику може бути не лише іменник, «хоча цей тип поєднання становить 80% іменникових композитів, а також лексеми інших частин мови, передусім дієслів (8%), та прикметників (на 5%)» [3, с.115].

*Stopp(en)*_{verb} + *Uhr*_{subst}

*schnell*_{adj} + *Aufzug*_{subst}

Отже, для виду словотворення композиції задіяні два складники, вони є одноморфемними, однак вони можуть бути й багатоморфемними, якщо до первинного складного слова приєднуються додаткові морфеми, унаслідок чого утворюється складне похідне слово або якщо афіксальні утворення стають складовими композитів. Якщо обидва компоненти складного слова є семантично, генетично, синтаксично еквівалентними чи рівноправними, вони належать до одного слова та класу позначень. Між ними існує антонімічний зв'язок, і мова йде про зв'язок різних визначень подвійного явища, зовнішності чи функції: *Gott-Mensch*, *Kinder-Gangster*, *Radio-Fernseher*, *ein neu-alter Freund* [7, с. 61].

Такий тип сурядності є порівняно рідкісним, але продуктивним для іменників та прикметників.

У дослідженні Г. Фатера виявляємо, що «кількість сурядних словоскладань у німецькій мові є обмеженою; вони складають менше 5% усіх композитів» [7, с. 81].

Складні іменники цього рідкісного типу, найімовірніше, сьогодні будуть використовуватись у газетній мові; мова йде про подвійну професію *Dichter-*

Übersetzer, Arzt-Geologe, Maler-Poet [2, с. 466] або при незвичні види тварин та флори: *Kartoffel-Tomate, drei kleine Tiger-Löwen*. Також спостерігаються копулятивні/ сурядні утворення зі складеними компонентами: *Doppelbett-Couch, Radio-Kassettenrecorder*. Однак щодо імен, то сполучне складне слово використовується як засіб збереження попереднього прізвища після одруження (*Pümpel-Mader*) або для поєднання двох імен (*Karlheinz*), але рідко для топонімів (*Garmisch-Partenkirchen*) [2, с. 467].

«Надзвичайно важливу роль з точки зору частоти їх використання та продуктивності відіграють підрядні композити. Вони гіпотактично організовані, тобто другий складник – іменник або прикметник – визначає граматичний клас композита загалом, – стверджує Й. Ербен [4, с.62]. Важливим типом у словоскладанні є підрядні композити, у яких перший компонент підпорядковується другому компоненту, котрий є базовим, визначальним щодо частини мови, роду [3, с.117].

У більшості випадків композитів встановлюється чіткий взаємозв'язок між першим компонентом та певною частиною мови: *Haus-tür* (іменник), *Groß-stadt* (прикметник), *Drei-eck* (числівник), *Innen-raum* (частка), *Ich-mensch* (займенник), *Fahr-schein* (дієслово). «Обидва складники можуть бути морфемними конструкціями з основної та похідної морфем, однак деколи зустрічаються композити із більше ніж чотирьох морфем» [6, с. 902] і такі композити спостерігаються лише у спеціалізованій лексиці, наприклад композит *Überseereichweitenfernsehrichtfunkverbindung*. Як об'єкт вивчення про декомпозицію, яка зазвичай зустрічається як поєднання трьох твірних морфем [6, с. 902].

В. Фляйшер та Я. Грімм пояснюють найпоширеніші типи композитів, які пишуться за допомогою дефіса: *Autogaragen-Besitzer, Braunkohlen-Brikett, Briefkasten-leerung, Braunkohlen-Verarbeitungskombinat* [6, с. 911; 5, с. 82]. Композити, які складаються із чотирьох морфем, серед яких один є прикметником або дієслівною основою, розподіл чотирьох морфем відбувається симетрично щодо обидвох безпосередніх складників: *Autobahn-raststätte, Braunkohlen-tagebau* або й асиметрично *Roggen-vollkornbrot, Waffenstillstands-verhandlungen, Groß-drehmaschinenbau* [6, с. 911; 5, с. 82].

Видається можливим та актуальним подальше вивчення шляхів творення лексичних одиниць з метою спостереження їх складників та дослідження їх семантики.

Література:

1. Кубрякова Е. С. Язык и знание. М.: Языки славянской культуры, 2004. 271 с.
2. Duden. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. Mannheim; Wien; Zürich: Dudenverlag, 1995. 5., völlig neu bearb. und erw. Aufl. 864 S.
3. Eichinger M. Ludwig Deutsche Wortbildung: Eine Einführung. Gunter Narr Verlag. Tübingen: Narr, 2000. 207 S.

4. Erben J. Einführung in die deutsche Wortbildungslehre. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 1993. 3., neubearb. Aufl. 182 S.

5. Fleischer Wolfgang. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache, 5. Auflage. VEB Bibliographisches Institut. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1995. 382 S.

6. Grimm Jacob Deutsche Grammatik II. Berlin, Hildesheim: Georg Olms Verlagsbuchhandlung, 1967. S. 786 -901.

7. Vater Heinz Einführung in die Sprachwissenschaft. München: Wilhelm Fink Verlag, 1996. 285 S.

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Соколовська Д. С.

магістрантка групи мСОНМ ІІ

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

кафедра німецької філології та методики навчання німецької мови

Тернопіль, Україна

Фразеологізм – семантично пов'язане сполучення слів, яке, на відміну від подібних до нього за формою синтаксичних структур, висловів або речень, не виникає в процесі мовлення відповідно до загальних граматичних і значеннєвих закономірностей поєднання лексем, а відтворюється у вигляді усталеної, неподільної, цілісної конструкції.

Дослідження фразеології в німецькому мовознавстві проводилися науковцями, які помітили в мові стійкі сполуки слів, що характеризуються своєрідною організацією компонентів, а також поняттям, відмінним від самостійних лексичних значень цих компонентів.

Варто зазначити, що фразеологічні одиниці, завдяки своєму яскравому національному забарвленню, що характеризує певне ставлення до способу життя людей та й до життя загалом, здавна є предметом дискусій лінгвістів. У лінгвістиці налічується більше двадцяти визначень терміну «фразеологічна одиниця». Мовознавці використовують наступні терміни для його позначення: «фразеологізм», «ідіома», «фразеологічна одиниця», «фразеологічний зворот», «фразема», «стійке словосполучення» тощо.

У словнику Дудена надається таке визначення фразеологізму:

«Der Phraseologismus (das Idiom – eigentümliche Wortprägung) ist die Wortverbindung oder syntaktische Fügung, deren Gesamtbedeutung sich nicht aus den Einzelbedeutungen der Wörter ableiten lässt (z.B. Angsthase = ein sehr ängstlicher Mensch).

Як стверджує Дуден, під фразеологізмом розуміють ідіому або своєрідний неологізм, словосполучення або синтаксичну конструкцію, загальне